

Skjema for retorisk analyse

Tekst:

”I dag er det tid for sorg”

(Jens Stoltenberg, Oslo domkirke, 24. juli 2011)

Presentasjon av teksten: Hva slags tekst er dette? Hva er formålet med teksten? Hvilken kontekst opptrer den i? Hvem er teksten retta mot (mottaker)? Hvem står som avsender?	«I dag er det tid for sorg» er en minnetale over tragedien 22. juli 2011. Talen er holdt i Oslo Domkirke to dager etter hendelsen. Jens Stoltenberg er Norges statsminister. Til stede i Oslo Domkirke er de som er direkte berørt av tragedien, overlevende og nære etterlatte, samt kongefamilien, regjeringen og stortingsrepresentanter. Minnegudstjenesten blir tv-overført direkte både i riksdekkende og internasjonale medier, og talen er derfor også retta mot hele det norske folk og andre som ser dette.
Språkfunksjoner: Hvilke språkfunksjoner er dominerende? - informativ - ekspressiv - appellativ - poetisk/estetisk Vis med eksempler	«I dag er det tid for sorg» er først og fremst en ekspressiv tekst, men også appellativ. Talen formidler trøst, omsorg og den samlet nasjonen i sorg over de døde. Talens funksjon handler også om å finne mening i det meningsløse. En viktig del av talen er at gjerningsmannen ikke blir nevnt, og det oppfordres hverken til kamp eller hevn. I stedet oppfordrer Stoltenberg til at vi skal kjempe videre for våre viktigste kjerneverdier; ”Vårt svar er mer demokrati, mer åpenhet og mer humanitet. Men aldri naivitet.” Det ekspressive i talen kommer fram på flere måter, og er en konsekvens av hvordan møtene og inntrykkene de siste dagene har påvirket Stoltenberg. I tillegg er det viktig at Stoltenberg også var personlig berørt av tragedien, han hadde mistet både kollegaer i regjeringkvartalet og Auf-ere og ansatte på Utøya som han kjente personlig. Dette referer han også til i teksten. Det er også viktig for statsministeren å skape tillit til at landets ledelse kunne takle denne krisesituasjonen med han selv som øverste leder. To dager etter hendelsen var det mulig å bevege seg fra sjokk til sorg og omsorg. «I dag er det tid for sorg. I dag skal vi tillate oss å stoppe litt opp. Minnes de døde».
Etos, patos og logos: Vis i teksten der disse virkemidlene brukes. Beskriv effekten av virkemidlene	Patos: Relasjonen til åstedet og ofrene preger avsender, og omtrent halvveis blir det tydelig at han ikke bare er statsminister, men også et sårbart menneske midt i begivenhetens sentrum. Den personlige og private forbindelsen til hendelsen blir synlig idet han omtaler to av de drepte; Monica Bøsei og Tore Eikeland. Dette er talens følelsesmessige høydepunkt, han referer til dem med bare fornavn og stemmen hans brister i det han forteller om dem. Ved å nevne disse personene ved navn, gir han også døden et ansikt og han beveger seg fra å være landets statsminister til å bli et engasjert medmenneske. Dette skaper troverdighet og er det viktigste eksempelet på talens etos. Kairos: Arrangementet ble en stille stund i det kaoset som kom i kjølevannet av 22. juli. Minnegudstjenesten ble det rette

	øyeblikket for Stoltenberg til å vise med ord og handling at han støttet pårørende og delte sorgen.
Andre tekstelementer: Hvilke tekstelementer (meningsbærende ressurser) består teksten av? – verbaltekst – bilder/levende bilder – lyd/musikk – kroppsspråk – tegnspråk – diverse symboler – fargekoder – design/oppsett – skrifttype/Skriftstørrelse – Osv. Hvordan fungerer de ulike tekstelementene sammen i teksten?	«I dag er det tid for sorg» er først og fremst en verbaltekst framført i det offentlige rom. Men nettopp valg av rom er med på å påvirke tekstens mening. Oslo Domkirke er et slags øverste symbol på vår kristne kultur og de verdier vi bygger på, noe også Stoltenberg understreker i tekstens viktigste budskap;” Vårt svar er mer demokrati, mer åpenhet og mer humanitet. Men aldri naivitet”, og i referansen til AUF-jentas kommentar til CNN. I kirkerommet var alle representert, fra konge til «alle sammen», noe som teksten også understreker i innledningen. Talen er framført muntlig, og derfor må en også forholde seg til både uttrykksmåter og kroppsspråk. Det er en alvorlig og følelsespreget statsminister, korrekt antrukket men likevel personlig. Norge er et lite land, og vi titulerer politikerne våre med fornavn. Alle kjenner Jens, og i Oslo Domkirke er han både den ansvarlige statslederen og et sorgtyngt medmenneske. Statsministeren uttrykker seg med korte, knappe ord og setninger i sin tale. Denne uttrykksformen åpner for pauser som gir mottaker tid og rom for refleksjon. I Oslo domkirke var talens patos knyttet til både ord, pauser og uttrykksmåte.
Vurdering: Er teksten selektiv? Er det noe som skulle vært med i teksten, noe viktig som ikke blir formidlet? Forsøker avsender å skjule noe? Løser teksten oppgaven på en god måte? Begrunn svaret	Feil: Det er ikke 92 som har mistet livet, men 77. Feilinformasjonen skyldes nok at det 24. juli fortsatt rådet kaos både i regjeringskvartalet og på Utøya, og de endelige tallene var ikke kommet fram. «I dag er det tid for sorg» ble tildelt en internasjonal pris på en taleskriverkonferanse samme året der den ble omtalt som meget god. Hvorfor er den så god? Først og fremst er dette en god retorisk tekst som ubevisst påvirker oss etter hensikten. For det andre var talen kanskje det viktigste bidraget til det nasjonale sorgarbeidet og til at reaksjonene etter 22. juli ikke først og fremst handlet om hevn og hat, men om omsorg og åpenhet.